

III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АНТИКОРУПЦИОННАТА ПОЛИТИКА

Правоприлагане и сектор „Сигурност“

В средата на 2013 г. Главната дирекция „Борба с организираната престъпност“ (ГДБОП) премина към Държавната агенция „Национална сигурност“ (ДАНС). Тази промяна доведе до прехвърляне на функции и човешки ресурси от Министерството на вътрешните работи (МВР) към ДАНС. Друга важна последица от законодателните промени бе възстановяването на възможността ДАНС да извършва разследвания. Третата „иновация“ предвиди парламентът по предложение на министър-председателя да избира и освобождава от длъжност директора на ДАНС. Въвеждането на тези законодателни промени беше съпроводено от широко огласен скандал по повод прибързаното избиране за директор на оспорван народен представител и голям медиен магнат, последвано от почти незабавна оставка. Така създадената ситуация на концентриране на власт в ДАНС и занижаване на изискванията за поста председател, потвърдиха първоначалното безпокойство, че промените са извършени с цел обслужването на конкретни политически интереси, а не за да се справят с трудностите на сектора. Най-вероятно бъдещите правителства ще отменят тези промени, което ще доведе до допълнителни опити за осуетяване на реформите в сектор „Сигурност“ за вземане на строги антикорупционни мерки.

Втората важна промяна доведе до разпадането на Специализираната дирекция „Оперативни технически операции“ (СДОТО) в МВР и до създаването на самостоятелна агенция, подчинена на Министерския съвет, а именно Държавна агенция „Технически операции“ (ДАТО). Като главен аргумент в защита на тази промяна се изтъкваше необходимостта да се предпази това звено от ненужно влияние, да се увеличи неговата независимост и интегритет. Конкретната причина за тази реформа е увеличената употреба на специални разузнавателни средства (СРС) и честите случаи, в които конкуриращи се политически групи се възползваха от това звено, за да получат облаги за своите бизнес цели и политически интереси. Въпреки намерението да се съсредоточи прилагането на СРС в една единствена структурна група (дори и с риск от нарушаване на Конституцията), новата правна рамка продължава да създава рискове от злоупотреби. В същото време новосъздаденото Бюро за контрол над СРС, избрано и действащо от 2014 г., все още е твърде непрозрачно и няма публична информация за дейността му по упражняване на контрол и резултатите от нея.

Купуването на подкрепата на избиратели като политическа корупция. През последните три изборни кампании – две за национален и една за европейски парламент (2013 – 2014 г.), поставиха „политическите инвестиции“ (купуване на гласове и контрол на избирателите) като проблем от първостепенна важност в политиката. Това пред-

ставява форма на политическа корупция с нарастващо значение: разглеждането на резултатите от различни изборни кампании показва, че сравнителната тежест на контролирания и купения вот се е увеличила от около 9-9,5% през 2009 г. на около 12-13% през 2014 г.

Анализите на Центъра за изследване на демокрацията от последните 10 години показват, че местните и националните олигарси все повече участват в „политически инвестиции“, които те се стремят да си възстановят след изборите чрез придобиване на достъп до публични средства и/или активи. Увеличава се броят на политическите инвеститори, които търсят директна компенсация от политическите партии за изразходените средства чрез договори за обществени поръчки, селскостопански субсидии, европейски средства и др. Последниците от тези процеси са многобройни: разочарование на гражданите от институциите и политическите партии, изкривяване на политическото представителство, липса на доверие в централното и местното управление, намаляващо качество на обществените услуги и публично финансираните проекти в строителството. Като цяло контролираният и платеният вот водят към политическа демотивация и ниска избирателна активност, които от своя страна увеличават още повече сравнителната значимост на „политическите инвестиции“. Въздействието на „политическите инвестиции“ е вероятно най-уронващо за правоприлагащите институции, напр. съдебната власт, Министерството на вътрешните работи и ДАНС. Опитът от изборите през 2014 г. показва, че служителите на тези институции са избягвали да се противопоставят на практиките на купуване и контролиране на вота или до голяма степен са ограничили усилията си за това.

Служебното правителство (август-ноември 2014 г.) направи усилия да противодейства на политическите инвеститори и да спре наблюдаваните тенденции, като обяви, че главната му цел ще бъде да осигури честни избори и намаляване на купуваните гласове. Регионалните дирекции на МВР получиха подробни инструкции да оценят рисковете и да представят план за действие срещу политическите инвеститори. Резултатите, съобщени от МВР не са еднозначни: в някои местни дирекции, където действително са били приложени мерките, намаляването на купения и контролирания вот е с около 30-40%; в тези части на страната, където дирекциите проявиха пасивност, купуването и контролирането на вота беше очевидно, данни за това бяха изнесени и в медиите.

Социалната база на „политическите инвестиции“ нараства предимно сред социално изолираните групи и хората най-вече от ромското малцинство. Тези групи или отделни лица формират „резервоара“ на продаваните гласове. От друга страна, нарастващият брой случаи на купуване на вот изправя партиите пред „дилемата на затворника“ от теорията на игрите (ако всеки смята, че останалите купуват, всяка една партия трябва да купи гласове, за да неутрализира риска от загуба в състезанието). По този начин предлагането и търсенето водят до създаване на пазар, в който ромски семейства предлагат потенциално гласовете на цялата общност (резервоарът) и всички големи

партии се състезават да ги купят. Този пазар има три отделни нива на организация: 1. „десетници“, или хора, които контролират/продават гласа на своя непосредствен социален кръг (10-15 човека); 2. „стотници“, или хора които контролират 10-15 „десетници“; 3. „стотници“, които контролират достъпа до политическите партии, както и до по-ниските нива на пазара.

Купуване на политическа подкрепа: основни участници и роли

Кметовете, които контролират съществена част от местната икономика. Обикновено това са региони с по-ниско равнище на икономическо и демографско развитие, където общинската администрация и общинските компании предоставят основната (или единствената) възможност за работа. Общинската икономика осигурява най-голям брой договори за обществени поръчки и/или договори за подизпълнение на обществени и комунални услуги, събиране на сметта и т.н. Местната администрация е на практика „личната администрация“ на кмета и загубата на изборите обикновено води до подмяната на тези служители от новия кмет.

Общинските съветници в по-малките градове са се превърнали неизменно в посредници. Някои общински съветници са преминали през няколко партии, за да се задържат в общинския съвет. За да увеличат влиянието си, те правят усилия да „запазят“ 200 – 300 поддръжници (до 2000 – 3000 в по-големите градове). Гласовете на тези граждани се използват в местните избори и се продават на националните избори.

Местните бизнесмени (олигарси), които са част от общинската икономика и от мрежата от интереси, заедно с общинските съветници и кметовете. Те обикновено предлагат гласовете на своите подчинени, но също така предлагат и средства за купуване на гласове. Много от тях лично общуват с лидерите на местните ромски общности.

Високопоставени служители в администрацията (полиция, данъчна администрация, инспекторати и т.н.). Тези хора са политически избраници на местно ниво и разполагат с допълнителни средства за „убеждаване“ на местния бизнес да осигури контролирания вот на своите работници. Често местните инспекции по труда започват проверки в началото на предизборните кампании.

Народни представители често участват в преговорите между партиите и посредници. Кандидатът за народен представител, участващ в изборите, се превръща практически в недосегаем за правоприлагането. Поради парламентарния имунитет, на практика процедурите по разследване са блокирани. Хора с

престъпно минало често са включвани в партийни листи с цел да бъдат ангажирани в процеса на купуване на гласове. Оперативните разследвания на МВР, както и журналистически разследвания показват, че някои големи партии са възложили на местни лидери от регионалните партийни листи задължения, свързани както с партийната кампания, така и с купуването и контролирането на гласове.

Престъпните лидери и техните мрежи са неизменен участник в процеса през последните десет години. Престъпници, действащи както в България, така и в чужбина и имащи връзки с незаконно кредитиране, наркотици и проституция, участват активно. Освен че посредничат, те имат и изпълнителни функции по отношение на неформални договаряния и плащания за купуването и контролирането на вота. Частни охранителни фирми се превърнаха в новите действащи лица при последните избори: тяхната функция е свързана с изпълнението на поръчки като част от черния пазар, в който често се употребява сила за осигуряване на съгласие.

Съдебна власт и антикорупция

Членовете на българската съдебна власт имат само функционален имунитет. Теоретично, това се разглежда като добра база за засилване на интегритета и отчетността на съдебната система. Въпреки това, на практика няма съществен напредък в ключовите сфери като управлението ѝ и мониторинга на напредъка в нейната работа, налагането на наказания по дела за корупция, слабости в държавното обвинение и двусмислената роля на прокуратурата и т.н.

Управление на съдебната власт

Висшият съдебен съвет (ВСС), който назначава, повишава, понижава, премества и освобождава от длъжност всички магистрати (съдии, прокурори и следователи, които са част от прокуратурата), определя цялостната съдебна политика. Поради това, избирането на този колективен орган, както и изборът от ВСС на председатели на върховните съдилища и на главния прокурор са подложени на опити за политическо въздействие и задкулисни преговори. Натоварен с високи обществени очаквания, настоящият ВСС, встъпил в длъжност на 3 октомври 2012 г., поражда съмнения относно легитимността му:

- Изборът на съдебната квота на ВСС беше белязан от непрозрачна селекция на делегатите, силно повлияна от административните ръководители на съответните съдилища и прокуратури. Това стана особено видимо при избора на прокурорска квота, където голям брой делегати и най-успешните кандидати, бяха от кръга на административните ръководители.
- Изборът на парламентарната квота засили съществуващите съмнения, че позициите са задкулисно договорени между парламен-

тарните политически сили. Проверките и изслушванията на номинираните кандидати бяха формални и не изпълниха целите си да осигурят прозрачност и обществено участие в процеса.

- Способността на ВСС да управлява и неговата почтеност бяха обект на критики поради проявеното бездействие по отношение на обвиненията, съпътстващи двете неуспешни процедури по избиране на конституционен съдия от квотата на Парламента.
- Изборът на нов главен прокурор през декември 2012 г. ясно демонстрира, че дори привидно състезателните и публични избори могат да бъдат непрозрачни, особено ако състезанието е фиктивно, а процедурата е манипулирана, включително предопределяне на вота чрез използването на електронно гласуване. Тези недостатъци се проявиха и при неуспешния избор на нов председател на Върховния касационен съд в края на септември 2014 г.

В началото на 2014 г., ВСС стана обект на нова серия от критики, след дисциплинарното уволнение на един от членовете си, бивш високостоящ прокурор. Уволнението доведе до съмнения спрямо законността на действията на ВСС, след като магистратът беше освободен от длъжност с по-малък брой гласове от необходимите по закон, както стана ясно след изтичането на аудиозаписи на разговори, които по закон би трябвало да се унищожат след като не са употребени като доказателства в наказателен процес, за който са били изготвени не за търсене на дисциплинарна отговорност на участващите магистрати.

Освен някои формални стъпки, които бяха направени (обособяването в Комисията по предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи, на подкомисия за съдиите и подкомисия за прокурорите и следователите), съдиите и прокурорите все още се намират под общо ръководство. За това свидетелства случай от март 2014 г., в който член на ВСС от прокурорската квота, бил предложил строго дисциплинарно наказание на съдия в много оспорвано дисциплинарно производство.

Мониторинг на работата на съдебната власт

Продължаващата институционална безизходица, породена от неуспеха на Народното събрание да избере главен инспектор в Инспектората към ВСС засилва съмненията и в способността на ВСС да прилага етичните правила и да проверява дейността на органите на съдебната власт чрез своя Инспекторат. По закон, главната задача на Инспектората е да проверява организацията на административната дейност на съдебната власт, образуването и движението на делата и приключването им в установените срокове, както и да анализира и обобщава приключилите дела и досиета, без да нарушава независимостта на съдебната власт. Изборът на нов главен инспектор се превърна в своеобразен тест, както за парламента, който трябваше да сформира мнозинство от две трети от общия брой на всички народни представители, така и за съдебната власт, която трябваше да излъчи свой кандидат „с високи

професионални и морални качества”, както се изисква от закона. Издигането на една единствена кандидатура на съдия от Върховния касационен съд, за която се твърдеше, че е замесена в нечисти сделки с имущество, заедно с майка си и със съпруга си, бе силно критикувано като опорочено и непрозрачно. Поради нарастващия обществен скандал, съдията в крайна сметка се пенсионира, получавайки солидното парично обезщетение, дължимо при пенсионирането на магистратите. Впоследствие редица магистрати отказаха да бъдат предложени за следващи кандидати, а това доведе наблюдателите до извода, че разбирането за почтеност в съдебната власт в България е пред срив.

Мерки за подобряване капацитета и интегритета на Висшия съдебен съвет

- Приемане и ефективно прилагане на нови правила за избор на членове на Висшия съдебен съвет, по конкретно на тези от съдебната квота, като например „един магистрат – един глас”, електронно гласуване и т.н.
- Ефективно прилагане на прозрачни и открити за обществено участие процедури за номиниране и избор на членове на ВСС от парламентарната квота.
- Цялостно вътрешно разделение на Съвета на две камери – една, съставена от съдии и ръководители на съда и една, съставена от прокурори и следователи, които ръководят обвинението.
- Повишена публичност относно дисциплинарни производства срещу магистрати на основания, свързани с корупция.

През октомври 2014 г. Министерството на правосъдието представи проект на *Актуализирана стратегия за продължаване на реформата в съдебната система*⁵⁰, очертаващ целите и мерките за следващите 7 години. В първата стратегическа цел „Гарантиране независимостта на съда и на другите органи на съдебната власт чрез ефективни мерки срещу корупция, политически и икономически натиск и други зависимости” се съдържат конкретни мерки за преодоляване на институционалните причини за неправомерно влияние върху и чрез Висшия съдебен съвет, за ограничаване възможностите за административни форми на влияние върху независимостта на съда и повишаване на отговорността и ефикасността на администрирането на съдилищата, както и комплекс от мерки за превенция на корупцията в съдебната власт. Развитието на модерна и ефективна наказателна политика е обособена като отделна стратегическа цел наред с проблемите на човешкия капитал и ефективното администриране на съдебната власт.

⁵⁰ Проектът за стратегия е публикуван за обществено обсъждане на интернет страницата на МП http://mjs.bg/Files/Проект_на_Актуализирана_стратегия_за_съдебна_реформа_635489116277892922.pdf; Постъпилите становища дават висока оценка и доразвиват редица от предложените мерки – <http://mjs.bg/107/>

Систематична политика за превенция на корупцията в съдебната власт

- Интегрирана политика за предотвратяване на конфликта на интереси и корупцията в рамките на съдебната власт. Електронни регистри за деклариране на разширен кръг обстоятелства.
- Изграждане на помощно звено „Интегритет“ към етичната комисия на ВСС, натоварено с периодични проверки по утвърдена методология на магистратите и съдебната администрация за наличие на про-корупционни фактори.
- Въвеждане на механизми за ефективно приложение на правилата на съдебната етика от съдиите, прокурорите и следователите и от страна на ВСС.
- Въвеждане на механизми за бързина, обективност и отчетност на провежданите разследвания срещу магистрати и създаване на действени гаранции, че разследванията не се използват за формиране на зависимост у разследваните.
- Премахване на административната преценка при формиране възнагражденията на магистратите, включително за допълнително материално стимулиране, което да не се превръща в скрит механизъм за поощряване на едни и ощетяване на други.
- Изработване на стандарт за сигурност на информационните технологии, използвани в съдебната власт.
- Създаване на гаранции за сигурност и прозрачност на процеса по разпределение на делата на случаен принцип и по определяне на персоналния състав на отделните съдебни състави.
- Изграждане на капацитет на Инспектората към Висшия съдебен съвет (ИВСС) да следи за системни корупционни фактори в работата на органите на съдебната власт.
- Изготвяне на ежегодни доклади от ВСС за наличие на данни за корупция и оценка на ефективността на мерките за борба с нея и публичното им обсъждане.

Източник: Проект на Актуализирана стратегия за продължаване на реформата в съдебната система.

Общественото обсъждане и постъпващите становища по проекта дават възможност за доразвитие и съгласуване на предложените мерки преди приемането на Стратегията от правителството.

Прилагане на наказателното право в случаи на корупция

След поредица законови промени (последната от 2010 г.) българското наказателно право беше приведено в съответствие с основните международни стандарти в сферата на антикорупцията. Каталогът от престъпления и съответстващите им наказания удовлетворяват изискванията на основните международни спогодби, които България е подписала. По-често срещаните форми на корупционно поведение са инкриминирани и санкциите са сравнително високи. Повечето

престъпления, свързани с корупция са тежки престъпления (наказват се с над пет години лишаване от свобода), което означава, че биха могли да се разследват със специални разузнавателни средства. Въпреки това, настоящият Наказателен кодекс основателно е обект на критики по редица причини⁵¹. През януари 2014 г. министърът на правосъдието представи пред Народното събрание проект за нов Наказателен кодекс⁵². Лошото качество на проекта и невъзможността на Министерството на правосъдието да защити адекватно противоречивите текстове в него предизвикаха остра критика от страна на юристи, НПО и широката общественост. Министерството на правосъдието предпочете да не даде отговор на призивите за публична дискусия по проекта преди представянето му в парламента. В крайна сметка Министерството се отказа от внасянето на законопроекта, което бе още един сигнал за липсата на стратегическо виждане и политическа воля за поставяне на основите на задълбочена реформа в наказателното право.

Въпреки тази непоследователност, главният проблем в сферата на наказателното право и производство не е толкова в самото законодателство, колкото в неговото неефективно прилагане. Проблемите се отнасят както до разследването на престъпленията в досъдебната фаза, така и до последващото съдебно производство. Резултатът е малък брой завършващи с присъда дела, леки наказания и липса на успешно приключили дела срещу представители на високите етажи на властта.

Проблемите започват от **полицията**, където **значителен дял от регистрираните случаи остават неразрешени** (Фигура 15).

Процентът на случаите на подкуп, които полицията не е успяла да разреши през същата година, постепенно се увеличава, достигайки до 40% през 2012 г. Съществуват няколко причини за ниското ниво на успех на полицията при случаите на корупция. От една страна, корупционните случаи са трудни за разрешаване понеже при тях няма действителни жертви, които биха имали мотивация да съдействат на правоохранителните органи. От друга страна, без да бъде подценявана обективната сложност на тези случаи, съществуват проблеми, свързани с интегритета и способността на разследващите органи.

Прокуратурата признава, че броят на неразкритите корупционни престъпления е изключително висок. Въпреки това, вместо да действа прок-

⁵¹ Приет през 1968 г., на практика той следва съветския модел на наказателно право, който не съответства на новата икономическа и социална среда. Многобройните и често неадекватни промени в НК, и по-специално тези в неговата Специална част, която изброява престъпленията и съответстващите им наказания, доведоха до пропуски и противоречия, което на свой ред създава проблеми при практическото му прилагане и води до противоречива съдебна практика. Съществуват и проблеми от гледна точка на съгласуването с международните стандарти, включително и тези на ЕС и на Съвета на Европа.

⁵² Въпреки дългия процес на изготвяне, който отне няколко години и в който участваха немало експерти по наказателно право, **крайният вариант на законопроекта**, представен от Министерството на правосъдието **не отговори на очакванията** както на правната общност, така и на обществеността като цяло. Министерството на правосъдието не отдаде внимание на повечето предложения и препоръки от страна на НПО и практикуващи юристи и представи своята версия на проекта.

Фигура 15. Брой случаи на подкуп, регистрирани и разрешени от полицията (2006 – 2012 г.)

активно, предпочита да обвинява контролните административни органи за това, че не съобщават за достатъчен брой случаи на корупция на Прокуратурата и дори гражданското общество за „внедряване на обществени нагласи и недостатъчно проактивна гражданска позиция“ към изкореняването на корупционните механизми и практики⁵³.

Прокуратура

Досегашният опит ясно показва съществената роля на главния прокурор за ефективността на цялата прокуратура.

Въпреки декларираното желание да постави като приоритет разследването на корупцията по високите етажи на властта и на организираната престъпност, Прокуратурата е направила малко в тази посока. Скоро след избирането на нов главен прокурор бяха образувани редица дела срещу представители на високите етажи на властта, но малък брой от тях се увенчаха със значим напредък. Прокуратурата широко афишира започването им чрез специални медийни изяви, някои от които надминаха чистото описание на фактите и представиха предположения, граничещи с нарушаване на презумпцията за невинност.

Случаят с изборните бюлетини

Ярък пример за компрометирано разследване поради ненавременна медийна публичност е случаят, предизвикан от твърдения за открити фалшиви изборни бюлетини през 2013 г.

⁵³ ВКП. Доклад за прилагането на закона и за дейността на прокуратурата и разследващите органи през 2012 г. София, 2013, с. 98.

В деня преди парламентарните избори през май същата година, който по закон е ден за размисъл, Прокуратурата изрази официално становище относно операция, извършена предходния ден в помещенията на печатница, отговорна за отпечатването на изборните бюлетини, при която са били открити определен брой бюлетини.

В изявлението едностранно и непрофесионално се коментират факти и предположения, които към дадения момент не са надлежно проверени. В него се споменава броят на бюлетините, описани като „отпечатани и готови за експедиране“, прави се категорично заключение, че броят им е бил по-голям от този, който печатницата е трябвало да подготви и се обявява, че е започнало досъдебно производство не само за злоупотреба с власт, но и за организирана престъпност, свързана с изборите.

Разследването, което последва, опроверга повечето от тези изводи и установи, че първоначално обявеният брой бюлетини не е бил верен, че не всички бюлетини са били готови за употреба и че няма доказателства, отнасящи се до евентуалната им доставка. В резултат, Прокуратурата не успя адекватно да разреши случая и нито целта на бюлетините, нито лицата, наредили тяхното отпечатване бяха разкрити. Обвиненията за организирана престъпна дейност, свързана с изборите също бяха оттеглени.

За да избегне пълен провал, Прокуратурата опита да повдигне обвинение срещу бившия главен секретар на правителството за неупражняване на контрол върху дейността на печатницата. Но и този опит да се „спаси“ случая се оказа неуспешен, тъй като съдът, както на първа, така и на втора инстанция върна делото на Прокуратурата заради несъответствия и липса на доказателства. Хронологията на случая и някои изтекли документи по-късно засилиха съмненията, че Прокуратурата по-скоро е играла политическа роля вместо да изпълнява прокурорските си функции и главната ѝ цел е била да повлияе на изборните резултати, а не да разреши случая.

В резултат на организационни промени през февруари 2012 г., на специализирания отдел „Противодействие на корупцията и престъпления, извършени от длъжностни лица“ към Върховната касационна прокуратура беше възложена задачата да наблюдава и делата за корупция срещу членове на съдебната система. През 2012 г. неговите екипи са получили 14 досъдебни производства и са завършили пет от тях като са повдигнали обвинения на един следовател и на един съдия, както и на няколко народни представители.

Специализиран наказателен съд и прокуратура

През 2010 г. Народното събрание прие законодателни промени, предвиждащи създаването на Специализиран наказателен съд, ком-

петентен да разглежда дела за организирана престъпна група и Апелативен специализиран наказателен съд, действащ като втора инстанция⁵⁴. Същите законодателни промени предвидиха създаването на нови звена в системата на Прокуратурата: Апелативна специализирана прокуратура и Специализирана прокуратура, в чийто състав се включва следствен отдел. Специализираният наказателен съд е приравнен на окръжен и разглежда делата в състав от един съдия и двама съдебни заседатели, освен ако законът не предвижда друго.

Създаването на специализирани съдилища и прокуратури беше дискусивно още преди законовите промени и все още се дискутира. Сред основните затруднения при правораздаването в случаите на организирана престъпност е обстоятелството, че Специализираният съд и прокуратура са в София, а разследването често се извършва далеч от седалището им. Друга пречка представляват все още непреодолените слабости на досъдебното производство при събирането на доказателства. Проблем е и практиката прокурорите постоянно да изменят обвинението без да сочат доказателства и липсата на контрол върху тази практика.

Увеличаване на капацитета на съдебната система да прилага антикорупционно законодателство

- Подобряване на материалното и процесуалното законодателство, на процеса на разследване и събиране на доказателства, както и на капацитета на Прокуратурата и разследващите органи; преодоляване на забавянето на разследването и съдебното производство.
- Концентриране на усилията върху корупция на високите етажи, което може да доведе до повишаване на общественото доверие. Разширяване на юрисдикцията на Специализирания съд и прокуратура и включване в нея на дела за корупция по високите етажи.
- Реформиране на досъдебното производство и засилване на уменията на правоохранителните органи да прилагат специални средства и техники за разкриване и разследване на корупцията и връзките ѝ с организираната престъпност, както и да събират годни доказателства.
- Засилване на отговорността на Прокуратурата да извършва и ръководи разследванията на корупцията и да повдига обосновани и доказани обвинения пред съда.
- Подобряване на съдебната практика по дела за корупция и налагане на адекватни наказания.

⁵⁴ Привържениците и опонентите на Специализирания наказателен съд първоначално влязоха в конфликт, когато правителството представи идеята си за неговото създаване, дори без тя да бъде представена за широка експертна и публична дискусия. Въпреки съмненията за необходимостта от този нов инструмент и мненията против подобна идея, изразени от практикуващите юристи и експерти, мнозинството от народни представители прокара промените.

- Чувствително подобряване на събирането на статистически данни по наказателни дела като цяло и по-конкретно по дела за корупция. Необходима е обща дефиниция на корупционните престъпления и всички съдебни и правоприлагащи органи да бъдат задължени да събират информация в съответствие с тази дефиниция.
- Допълнителни реформи по отношение на Прокуратурата⁵⁵. Трябва да бъде разработена и прилагана система от показатели на ефективността за оценка едновременно на работата на отделните прокурори и на системата като цяло.

⁵⁵ В публикувано на 25.11.2014 г. „Становище на Прокуратурата на Р България относно Стратегията за съдебна реформа“ за пръв път се изразява подкрепа за реструктурирането на ВСС на две колегии – колегия на съдиите и колегия на прокурорите и следователите, както и за въвеждане на пряк избор на членовете на ВСС от магистратската квота, след прозрачна процедура по номиниране на кандидатите и обсъждане на техните качества. Представени са и идеи за вътрешно реструктуриране на Инспектората към ВСС съобразно възможното реструктуриране на ВСС, за реформи в организацията и системата на Прокуратурата, вкл. в досегашната структура и йерархия, в дейността на специализираните прокуратури и т.н., а също и за обществен контрол върху работата на прокуратурата. Волята за доразвитие и осъществяване на тези идеи и тяхното осъществяване би могло да допринесе за превръщането на Прокуратурата в модерно и добре работещо държавно обвинение. Виж по-подр. <<http://prb.bg/main/bg/Documents/5318/>>